

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2022-01-04
Besvaras senast
2022-01-12 kl. 12.00

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:693 Demensboenden

Demens är ett samlingsnamn för flera olika sjukdomar. Den vanligaste demenssjukdomen är Alzheimers sjukdom, därefter kommer vaskulär demens (blodkärlsdemens). Det finns alltså ett flertal olika demenssjukdomar som rymms i paraplybegreppet demens, och risken att drabbas är större ju äldre man blir. Men vissa demenssjukdomar visar sig redan i 40–60-årsåldern. Det gäller till exempel den tidiga formen av Alzheimers sjukdom och frontallobsdemens/pannlobsdemens. Eftersom vi blir så mycket äldre numera ökar alltså demenssjukdomarna. Hjärnfonden anger att 130 000–150 000 personer beräknas lida av någon form av demenssjukdom. Varje år insjuknar 20 000–25 000 svenskar i någon form av demenssjukdom. I Sverige bor de demenssjuka antingen hemma och tas om hand av anhörig eller hemtjänst, eller på ett äldreboende med demensinriktning.

I Nederländerna, två mil söder om Amsterdam, finns en speciell by med omkring 150 invånare. Den ser ut som en helt vanlig by, men alla invånarna är demenssjuka. Här finns ett fik, en frisör och en mataffär. Här kan man promenera utan att gå vilse, för vägarna leder alltid tillbaka till utgångspunkten. Alla som arbetar i byn är antingen vårdare eller utbildade i omhändertagande av dementa.

De Hogeweyk, som byn heter, har blivit en magnet för demensvården, och man har besökande från många länder. Här har man byggt mindre boendeenheter utifrån vad personerna tidigare tyckt om och varit intresserade av, som växter, musik och hantverk. Själva grundidén är att patienterna kan röra sig helt fritt och obehållat utan någon fara. Det finns också bara en in- och utgång till byn, och den är bevakad dygnet runt.

Konceptet har spridit sig till byn Dax i den franska regionen Nouvelle-Aquitaine, där 120 invånare med Alzheimers bor. Här slog man upp dörrarna den 11 juni 2020 till den fem hektar stora byn. Här finns hårsalong, restaurang och matbutik som patienterna kan besöka dagligen, precis som man gjort förut i sitt liv.

I byn Svendborg i Danmark bor 125 personer i ett inhägnat samhälle. Promenadvägar leder till olika upplevelser och aktiviteter. Här finns motionsavdelning, restaurang, kafé, frisör, butik och musikrum och en utemiljö rik på upplevelser. År 2025 ska Danmark vara ett demensvänligt land, enligt

regeringens plan. Med god vård, mindre medicinering och bra anhörigstöd, vilket man säger sig uppfylla på Svendborg. En av fördelarna är att man kan röra sig fritt och obehindrat inom ett begränsat men stort område, vilket är en trygghet. Vill man gå utanför är det heller inga problem, då följer personal med.

Det finns faktiskt en demensby i Sverige – Månstorp Ängar i Vellinge. Här har man tillgång till bland annat promenadstråk, vacker strandmiljö, varmvattenpool och skönhetssalong. All personal är utbildad inom bemötande och hur man arbetar med personer med minnesproblematik. Utemiljön erbjuder vackra trädgårdar, och verksamheten har också ett vårdhundsteam.

I dessa byar kan människor fortsätta leva ett oberoende och värdigt liv. Du är fri att gå promenader, att handla och att utöva en hobby beroende på vad du orkar med. Under en intervju med De Hogeweyks grundare berättar hon om lugnare anhöriga, mindre medicin och en stor patientnöjdhet. Alla är inte så pigga i byn; man har också svårare fall. Boendet kanske inte passar alla men borde få vara en del av valfriheten för äldre även i Sverige.

Jag vill med anledning av ovanstående fråga socialminister Lena Hallengren:

Är ministern beredd att stå bakom och på olika sätt stödja konceptet i de fall andra kommuner vill arbeta för att förverkliga det som presenterats i denna fråga?

.....

Markus Wiechel (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Annalena Hanell